

Noty o autorach

Georges Banu – profesor w Instytucie Studiów Teatralnych Nowej Sorbony i w Centrum Studiów Teatralnych Uniwersytetu Louvain-la-Neuve w Belgii. Współredaktor pisma „Alternatives théâtrales”, współpracuje z „Art Press”. Kieruje serią wydawniczą *Le temps du Théâtre* w wydawnictwie Actes Sud, gdzie jest także redaktorem naczelnym pisma „l'Art du théâtre”.

Publikował liczne artykuły i książki poświęcone przede wszystkim widowisku XX w., m.in.: *Peter Brook, de Timon d'Athènes à Hamlet* (2. wydanie pod tytułem: *Peter Brook, Vers un théâtre premier*, Paryż 2005), *Le rouge et or* (najpiękniejsze teatry europejskie), *Notre théâtre. 'La Cerisaie'* (najważniejsze inscenizacje Czechowa), *Le Rideau ou la fêlure du monde* oraz *l'Homme de dos* (prace na temat związków między teatrem i malarstwem), *Exercices d'accompagnement, d'Antoine Vitez à Sarah Bernhardt* (owoc współpracy z Antoine Vitez). Pod kierunkiem Banu powstała praca zbiorowa *Ryszard Cieslak, acteur-emblème des années soixante* (Paryż 1992). Ostatnio zredagował też podwójny numer „Alternatives théâtrales”, zatytułowany *L'épreuve du risque*, towarzyszący festiwalowi w Avignon 2005. Jego najnowsza książka *Loubli. Essai en miettes* (*Zapomnienie. Esej z okruchów*) jest dopełnieniem wcześniejszych prac poświęconych pamięci (zwłaszcza *Les Mémoires du théâtre*, wyd. Actes Sud, wznowienie 2005).

Georges Banu trzykrotnie otrzymał nagrodę za najlepszą francuską książkę o teatrze. Jest autorem dwóch filmów zrealizowanych dla ARTE/INA: *Tchékhov, le témoin impartial* et *Shakespeare* oraz *Des Rois dans la tempête*, które otrzymały nagrody UNESCO.

Zbigniew Benedyktowicz – antropolog kultury, redaktor naczelny kwartalnika „Konteksty. Polska Sztuka Ludowa”. Członek redakcji „Kwartalnika Filmowego”. Kierownik Pracowni Antropologii Kultury, Filmu i Sztuki Audiowizualnej Polskiej Akademii Nauk. Autor prac z zakresu wyobraźni symbolicznej i antropologii współczesnej. Współautor książki *Dom w tradycji ludowej* (1993). Autor pracy *Portrety „obcego”* (2000).

Peter Brook – dyrektor Międzynarodowego Ośrodka Twórczości Teatralnej w Paryżu. Wcześniej pracował jako reżyser i dyrektor w The Royal Shakespeare Company w Wielkiej Brytanii. Wystawił wiele przełomowych przedstawień teatralnych, do których należą: *Marat/Sade*, *Sen nocy letniej* i *Mahabharata*. We współpracy z Jeanne de Salzman wyreżyserował film *Meetings with Remarkable Men* (*Spotkania z wybitnymi ludźmi*). Jego książka *The Empty Space* (*Pusta przestrzeń*), podejmująca problematykę istoty i roli teatru, należy do najważniejszych publikacji o teatrze XX wieku.

Jean Clair – historyk sztuki, dyrektor Muzeum Picasa w Paryżu. Opublikował m.in.: *Consideration sur l'état des Beaux-Arts* (1983), *Elevage de poussiere*

(1992), *L'Art est-il une connaissance* (1993), *Le responsabilité de l'artiste. Les avant-garde entre terreur et raison* (1997)

Dariusz Czaja – antropolog kultury, absolwent etnologii UJ. Adiunkt w Instytucie Antropologii Kultury i Etnologii UJ, członek redakcji „Kontekstów”. Redaktor książek *Mitologie popularne* (1994) i *Metamorfozy ciała* (1999). Zajmuje się zjawiskami kultury współczesnej, publikuje artykuły z dziedziny antropologii filmu, teorii symbolu, myślenia mitycznego. Ostatnio wydał książkę *Sygnatura i fragment. Narracje antropologiczne* (Wydawnictwo Uniwersyteckie, (2003)

Krystyna Duniec – adiunkt w Zakładzie Teatru Instytutu Sztuki PAN. Autorka rozpraw i artykułów z zakresu historii teatru i teatru współczesnego, książki *Kaprysy Prospera. Szekspirowskie inscenizacje Leona Schillera*.

Krzysztof Gierałtowski – fotograf, fotoreporter, portrecista. W latach 1982-89 niezależny fotograf (Niemcy, Holandia, Polska); wystawy w znaczących muzeach europejskich. Od 1982 pracuje nad liczącą dziś przeszło 90 tys. negatywów kolekcją, „Polacy, portrety współczesne”. W 1994 powstaje Studio Gierałtowskiego – portrety i zdjęcia ludzi w akcji dla prasy i agencji reklamowych Leo Burnett, Lintas, E/B/D, Publicis FCB, TJ Partner, Euro RSCG, BBDO. W latach 1994-98 stały współpracownik TWOJEGO STYLU. Od 1996 kontynuacja dotychczasowych działań Studia i Galerii, która prezentuje między innymi: Jean Loup Sieffa, R. Walkera, W. Wołkowa, Z. Furmana, St. Wosia, W. Witka/Oslo, Anitę Andrzejewską oraz młodych fotografów. 1997-99 inicjator i juror konkursu fotograficznego Szansa/FOTO i Wielka Szansa/MAGAZYN GAZETA WYBORCZA. W roku 1999 album – *Krzysztof Gierałtowski Portrety*, (Wyd. WAiF), wyróżniony przez PTWK. W 2000 r. Galeria/Studio otrzymuje nagrody i wyróżnienia za koncepcje i produkcję kalendarzy fotograficznych. Konkursy: Złote Orły i Vidical 2000. Album promocyjny *-Polska zawsze bliska*, Warszawa. 2001 ORLEN SA wydaje Kalendarz portretowy z pięścią zwiniętą w figę na okładce, Gierałtowski c 2002. 2002-03 „Oczywista Gierałtowskiego” cykl wystaw krajowych i zagranicznych z katalogami czarno-białym i barwnym. 2004 Program II TVP wyemitował film o Gierałtowskim „Polacy, Pola-

cy...” prezentowany na festiwalach w Krakowie, Kantonie i Rzymie. Książka *Gry z portretem – Dokumentacja Gieraltowskiego 1963-2004*. 2005 Krytyczne felietony w miesięczniku fotograficznym POZYTYW. Wykłady w Wyższej Szkole Sztuk Wizualnych i Nowych Mediów

Stypendysta Polskiego i Holenderskiego Ministerstwa Kultury, Rządu Republiki Francuskiej oraz Agencji Informacyjnej USA oraz Fondation pour une Entraide Intellectuelle Europeenne.

Marek Janczyk – historyk sztuki. Pracuje w Muzeum Historii Fotografii w Krakowie.

Kurator wystaw m.in. z zakresu sztuki fotografii i malarstwa (np. wystawy prezentujące twórczość fotografów: Zygmunt Rytko, Zbigniew Tomaszczuk, Jerzy Lewczyński i in.) oraz autor tekstów poświęconych sztuce współczesnej np. o malarstwie Grzegorza Bednarskiego, o romantyzmie fotografii polskiej i in. Współautor (z Iwoną Święch) monograficznej wystawy Andrzeja Różyckiego.

Marie-Hélène Estienne – po okresie pracy dziennikarskiej w *Nouvel Observateur* oraz *Nouvelles Littéraires*, została asystentką Michela Gui, opracowując z nim program Festival d'Automne w Paryżu. W 1977 dołącza do Centre International de Créations Théâtrales (CICT) w związku z realizacją *Ubu aux Bouffes* – współpracuje przy wszystkich projektach. Jest asystentką Petera Brooka przy *La Tragédie de Carmen*, *Le Mahabharata*, następnie współpracuje przy inscenizacji *La Tempête*, *Impressions de Pelléas*, *Woza Albert*, a ostatnio *Tragedii Hamleta* (2000). Jest współautorką (z Peterem Brookiem) *L'Homme Qui* i *Je suis un phénomène* – przedstawionych w Théâtre des Bouffes du Nord. W Bouffes du Nord zrealizowała adaptację francuską sztuki *Le Costume (The Suit)* na podstawie Can Themba (1999) oraz *Far Away* Caryl Churchill (2002). Współpracowała przy realizacji oraz wspólnie z Jean-Claude Carrière opracowała tekst *Tragedii Hamleta* (2002). Ostatnio opracowała z Jean-Claude Carrière tekst *La Mort de Krishna* oraz zrealizowała francuską adaptację *Ta main dans la mienne* Carol Rocamora.

Tadeusz Kantor (1915-1990) – reżyser, twórca happeningów, malarz, scenograf, pisarz, teoretyk sztuki, aktor we własnych przedstawieniach, wykładowca krakowskiej ASP. Czerpał inspiracje z konstruktywizmu i dadaizmu, malarstwa informel i surrealizmu. Kształcił się w Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie pod okiem wybitnego scenografa międzywojnia Karola Frycza. W roku 1955 grupa artystów, krytyków i teoretyków sztuki pod jego kierownictwem założyła teatr CRICOT 2. Pierwszą premierą CRICOT 2 była *Młot* wg Witkiewicza (1956), w drugim przedstawieniu *Cyrk*, odnaleźć można było kolejny rozpoznawalny

element ówczesnych widowisk Kantora – ambalaż. Ambalaż miał pozbawiać aktorów i przedmioty właściwego im kształtu, czynić z nich niezróżnicowaną materię. Kolejnym krokiem od ambalażu było przejście do „teatru informel” (1960-62) – teatru automatycznego, poddającego się przypadkowi, ruchowi materii. Aktorzy w przedstawieniu „teatru informel” – *W małym Dworcu* wg Witkiewicza (1961) – byli traktowani na równi z przedmiotami, zostali całkowicie pozbawieni indywidualności. Ideę „teatru informel” zastąpiła koncepcja „teatru zerowego” (1962-1964), pozbawionego akcji działania się. Jej najpełniejszym wyrazem był spektakl *Wariat i Zakonnica* także wg Witkiewicza, wystawiony przez Kantora w 1963 roku. Następnie ewolucja praktyki i estetyki akcji scenicznych doprowadziła Kantora do granicy teatru pojmanego tradycyjnemu. W roku 1965 powstają pierwsze polskie happeningi – *Cricotage* i *Linia Podziału*. Dwa lata później słynne: *List* oraz *Panoramyczny Happening Morski*. Rozczarowanie happeningiem przywiodło Kantora na powrót do teatru. W 1972 roku powstają *Nadobnie* i *Koczkodany* wg Witkiewicza, w których elementy happeningu zostały wchłonięte przez widowisko. Trzy lata później spektaklem *Umarła Klasa* rozwinął Kantor kolejny nurt w swym teatrze opatrzony przez autora mianem „teatru śmierci”. Właśnie do tego nurtu przypisywane są najwybitniejsze i najbardziej znane spektakle artysty: *Wielopole, Wielopole* (1980), *Niech szczerą artyści* (1985), *Nigdy już tu nie powrócę* (1988) oraz wystawione pośmiertnie *Dziś są moje urodziny* (1991), których motywem głównym jest śmierć, przemijanie i pamięć oraz utrwalona w niej historia. W widowiskach „teatru śmierci” uwypukla się obecna w całej twórczości Kantora koncepcja „Realności Najniższej Rangi”.

Nina Király – filolog rosyjski (z fakultatywną specjalizacją polską i węgierską) pracowała w Zakładzie Historii Kultury Instytutu Słowianoznawstwa Rosyjskiej Akademii Nauk pod kierownictwem prof. I. F. Belfy. Tematem naukowym były badania z historii polskiego teatru XVIII wieku. W 1964 r. przeniosła się na stałe na Węgry i w latach 1965 -1966 w Instytucie i Muzeum Teatralnym w Budapeszcie brała udział w przygotowaniu materiałów do węgierskiego wydania historii teatru na świecie.

W 1966-1968 w ramach stypendium doktoranckiego Węgierskiej Akademii Nauk, pracowała w archiwach Ossolineum, Biblioteki UJ, AGAD w Warszawie nad tematem *Polski Teatr Narodowy 1765-1795*, korzystając z konsultacji naukowych prof. Z. Raszewskiego, prof. Z. Libery, pracowni Oświecenia IBL w Warszawie i Wrocławiu. Pracę (400 str.) obroniła w Węgierskiej Akademii Nauk (stopień kandydata nauk w dziedzinie historii kultury). W 1966-1994 -była adiunktem Instytutu Słowistyki, od 1978 wyodrębnionej Katedry Polonistyki, której była współzałożycielką. W 1984-

1990 visiting profesor w Zakładzie Teatru na wydziale Filologii Polskiej UJ w Krakowie, gdzie prowadziła wykłady i seminaria z historii polskiego teatru oraz teorii teatru. Były to lata ścisłej współpracy z Tadeuszem Kantorem, Jerzym Jarockim, Krystianem Lupą, Włodzimierzem Staniewskim, Leszkiem Mądzikiem. Artykuły o ich twórczości, jak również o stanie badań teatrologicznych w Polsce (o pracach Z. Raszewskiego, I. Sławińskiej, Z. Osińskiego, Leszka Kołakowskiego) sukcesywnie ukazywały się na łamach periodyków węgierskich oraz w czasopismach Chorwacji, Grecji, Francji, Rosji, Bułgarii. Uczestniczyła w licznych konferencjach teatrologicznych w Polsce, Francji, Wielkiej Brytanii, Słowenii, Serbii, Rosji, Turcji, Włoszech opracowując tematy z historii i teorii polskiego teatru oraz tematy komparatystyczne z historii dramatu (przeważnie okresu romantyzmu i symbolizmu), była kuratorem dużej jubileuszowej wystawy teatralnej Tadeusza Kantora w Galerii Budapeszt oraz współorganizatorem wystawy polskiej scenografii w teatrze Narodowym na Zamku.

W l. 1993-1999 była dyrektorem Instytutu i Muzeum Teatralnego w Budapeszcie. W tym okresie wyszły zeszyty monograficzne „Teatru na świecie” („Vilagszinhaz”) z tłumaczeniem na język węgierski tekstów Grotowskiego i materiałów o jego twórczości oraz dotąd nie publikowane teksty, poświęcone teatrowi Europy Środkowej, pierwsze najbardziej pełne książkowe wydanie tekstów Tadeusza Kantora, eseje Jana Kotta. Nina Király stale współpracuje z polskimi czasopismami teatrologicznymi; jest też współredaktorem zeszytu monograficznego „Pamiętnika Teatralnego” (rocznik 2004), poświęconego teatrowi Witolda Gombrowicza. Jest członkiem zarządu francuskiego Towarzystwa Historyków Teatru (La Societe Internationale d’histoire Comparee du Theatre, de l’Opera et du Ballet au Universite de Paris IV.- Sorbonne), członkiem Polskiego Towarzystwa Historyków Teatru, członkiem Rady Artystycznej teatralnego pisma greckiego „Teatrographia”, w r. 1975 otrzymała odznakę Ministra Kultury i Sztuki „Zasłużony dla Kultury Polskiej”. Ostatnio – członek Rady Artystycznej Nowego Teatru w Budapeszcie, pośredniczy w realizacji wspólnego projektu pomiędzy teatrem w Toruniu i Teatrem Katona József w Budapeszcie. Polski Ośrodek ITI (International Theatrical Institute) przyznał jej Nagrodę im. Witkacego 2004r. za osiągnięcia w promowaniu polskiego teatru na świecie.

Jacek Leociak – adiunkt w Instytucie Badań Literackich PAN, kierownik Zakładu Badań Nad Literaturą Holocaustu IBL PAN. Opublikował: *Tekst wobec Zagłady. O relacjach z getta warszawskiego* (1997, przekład angielski 2004) oraz (wspólnie z Barbarą Engelking) *Getto warszawskie, Przewodnik po nieistniejącym mieście* (2001, przekład angielski ukaze się w 2006 w Yale University Press). Artykuły, szkice, recenzje publiko-

wał w „Pamiętniku Literackim”, „Tekstach Drugich”, „Tygodniku Powszechnym”, „Nowych Książkach”, „Res Publice” i „Res Publice Nowej”, „Midraszu”, „Gazecie Wyborczej”, „Rzeczpospolitej” oraz w książkach zbiorowych. Zajmuje się literaturą dokumentu osobistego i formami zapisu doświadczeń granicznych (w tym doświadczenia Zagłady).

Andrzej Łojko – artysta fotografik, fotoreporter, scenograf. Od 1971 r. członek grupy fotograficznej „Stodoła 60” działającej przy klubie studenckim „Stodoła”, brał udział w wystawach zbiorowych „Stodoły 60” W roku 1977 i 1986 współpracował z Tadeuszem Kantorem przy realizacji zdjęć spektakli Teatru Cricot 2 w warszawskiej „Stodole”.

Zajmuje się także projektowaniem kalendarzy, plakatów i okładek płytowych dla wydawnictw i ponad 300 firm i agencji artystycznych a także stara się odzyskać i uratować stare fotografie, zapomniane i zniszczone ślady historii naszego dziedzictwa narodowego. Uczestnik wystaw indywidualnych „Sąsiedzi”, 2003 Galeria Nizio i zbiorowych m.in. „Druga strona Warszawy”, 2004 Galeria Luksfera w Muzeum w Bełczu i Muzeum Powstania Warszawskiego.

W przygotowaniu wystawy: Andrzej Łojko – Kantor; Jacka Sielskiego – Praska Ballada; Michała Browarskiego – Chopinowskie Mazowsze; Piotra Zaniewskiego – Zamki polskie.

Aldona Mickiewicz – młoda matka, artysta malarz, absolwentka krakowskiej ASP. W latach osiemdziesiątych uczestniczyła w wystawach Ruchu Kultury Niezależnej. Swoje obrazy prezentowała na dwudziestu wystawach indywidualnych i ponad osiemdziesięciu zbiorowych. Publikowała w „Tygodniku Powszechnym” i „Znaku”.

Zbigniew Osiński – teatrolog, profesor zwyczajny w Instytucie Kultury Polskiej na Wydziale Polonistyki UW, projektodawca oraz dyrektor artystyczny i naukowy Ośrodka Badań Twórczości Jerzego Grotowskiego i Poszukiwań Teatralno-Kulturowych we Wrocławiu. Autor wielu książek i artykułów z zakresu historii i teorii teatru, edytor tekstów: Jerzego Grotowskiego, Mieczysława Limanowskiego, Juliusza Osterwy, Wacława Radulskiego, Konrada Swinarskiego. Najważniejsze książki: *Teatr Dionizosa, Romantyzm w polskim teatrze współczesnym*, Wydawnictwo Literackie 1972; *Grotowski i jego Laboratorium*, PIW, Warszawa 1980; *Grotowski wytycza trasy*, Pusty Obłok, Warszawa 1993; *Grotowski. Źródła, inspiracje, konteksty*, Wydawnictwo słowo/obraz terytoria, Gdańsk 1998; *Pamięć Reduty*, wydawnictwo słowo/obraz terytoria, Gdańsk 2003

Yannis Papadopoulos – profesor na Uniwersytecie Egejskim (Grecja). Zajmuje się socjologią teatru oraz badaniem i interpretacją tekstu tragicznego.

Józef Tomasz Pokrzywniak – prof. zw. w Instytucie Filologii Polskiej UAM, dyrektor Instytutu od r. 1996, historyk literatury polskiej, szczególnie okresu oświecenia. Autor książek i artykułów o twórczości Ignacego Krasickiego (w tym książki o jego zlekceważonych i niedocenianych komediach), Franciszka Karpińskiego, Józefa Wybickiego i o innych pisarzach epoki (Janie Górczyczewskim, Michale Dymitrze Krajewskim, Gracjanie Piotrowskim i innych).

Wojciech Prażmowski – fotograf, doktor w dziedzinie sztuki, ukończył Szkołę Fotografii Twórczej w Brnie oraz Państwową Wyższą Szkołę Filmową, Telewizyjną i Teatralną w Łodzi. Do chwili obecnej uczestniczył w ponad 250 wystawach fotograficznych w kraju i zagranicą. Reprezentuje nurt fotografii kreatywnej. Jest twórcą „Foto-objektów”. Aktualnie prezentuje premierowy zestaw fotografii „On the ground” na Triennale Fotografii w Jyväskylä /Finlandia/ oraz poświęconą Witoldowi Gombrowiczowi, autorską „Lieux et Esprit des Lieux” otwartą w listopadzie 2004, w Galerie Port Autonome w Paryżu. Mieszka i tworzy w Częstochowie.

Dobrochna Ratajczakowa – prof., teatrolog i dramatolog, jest autorką książek, prac redakcyjnych, licznych studiów i artykułów. Zajmuje się teatrem i dramatem od XVIII wieku do współczesności. Nie reprezentuje żadnej szkoły badawczej, ani żadnej traktowanej ortodoksyjnie metodologii, wprost przeciwnie – uważa terytorium dramatyczno-teatralne za otwarte na wszelkie możliwe ujęcia i koncentrujące różne punkty widzenia. Kieruje Zakładem Dramatu i Teatru w Instytucie Filologii Polskiej UAM.

James M. Redfield – filolog klasyczny i antropolog, profesor University of Chicago, autor m.in. *Nature and Culture in the Iliad: The Tragedy of Hector* (1975; 1994) i *The Locrian Maidens: Love and Death in Greek Italy* (2004).

Maciej Rożański – absolwent Instytutu Filozofii i Socjologii UW, obecnie na studiach doktoranckich w Instytucie Sztuki PAN. Zajmuje się zagadnieniami z zakresu pogranicza antropologii kultury, filozofii kultury i estetyki – szczególnie rolą ruchu, tańca, krwawej ofiary, spożywania w sztuce i rytuałach różnych kultur i systemów religijnych. Sam zajmuje się teatrem, między innymi jako uczestnik akademii Ośrodka Praktyk Teatralnych Gardzienice oraz jako performer teatrów ulicznych.

Antoni Smuszkiewicz – prof. dr hab., dziekan Wydziału Filologii Polskiej i Klasycznej Uniwersytetu im. A. Mickiewicza w Poznaniu, specjalista w zakresie polskiej literatury dla dzieci i młodzieży, literatury współczesnej i metodyki nauczania, m.in. autor książek: *Ste-*

reotyp fabularny fantastyki naukowej (1980), *Zaczarowana gra. Zarys dziejów polskiej fantastyki naukowej* (1982), *Retoryka współczesnej polskiej powieści historycznej dla dzieci i młodzieży* (1987), *Stanisław Lem* (1995), oraz współautor *Leksykonu polskiej literatury fantastycznonaukowej* (1990).

Iwona Święch – etnolog, kustosz Muzeów: Etnograficznego w Toruniu i Ziemi Kujawskiej i Dobrzyńskiej we Włocławku, obecnie Muzeum Historii Fotografii w Krakowie. Autorka i współautorka wielu tekstów dotyczących sztuki ludowej i muzealnictwa oraz wystaw z zakresu sztuki i folkloru np. „Alchemiczny krąg Teofila Ociepki”, „Kujawskie skrzynie wianne”, „Ikony”, „Wigilia – czas oczekiwania, czas magii”, cykl o ludowych rzeźbiarzach, monograficznej wystawy Andrzeja Różyckiego (z Markiem Janczykiem) pt. „Chodzę swoimi drogami”.

Bożenna Stokłosa – tłumaczka literatury angielskiej, niezależna krytyczka i historyczka sztuki, autorka ponad stu artykułów naukowych i krytycznych, opublikowanych w Polsce i za granicą, w czasopiśmie, katalogach i pracach zbiorowych (w tym m.in. w *Polskim życiu artystycznym w latach 1945-1960*, Wrocław Warszawa Kraków 1992). Przygotowuje do druku książkę o instytucjonalnych aspektach funkcjonowania sztuki w PRL. Od połowy lat dziewięćdziesiątych głównie tłumaczy. Przetłumaczyła ponad 30 książek (w tym m.in. *Słownik symboli*, Warszawa 2001, *Słownik symboli w sztuce*, Warszawa 2001).

Jan Strzelecki – urodzony 4 VII 1919 r. w Warszawie, zmarł 11 VII 1989 r. w wyniku brutalnego napadu w do dziś niewyjaśnionych okolicznościach.

Był socjologiem-filozofem, publicystą, eseistą. Rozpoczęte przed wojną studia kontynuował w czasie wojny, studiował na tajnym uniwersytecie. Działał w grupie młodzieży „Płomienie” związanej z organizacją „Wolność – Równość – Niepodległość”. Współredagował pisma młodzieży socjalistycznej „Płomienie”, „Młodzież Socjalistyczna” i „Droga”. Uczestniczył w działaniach bojowych m.in. w pomocy Warszawskiemu Gettu. W Powstaniu Warszawskim walczył w batalionie „Żywiciel” (AK). Dwukrotnie ranny, odznaczony Krzyżem Walecznych i Krzyżem Powstańcym.

Po wojnie, w 1946 r. został asystentem prof. Stanisława Ossowskiego w Katedrze Socjologii Uniwersytetu Warszawskiego, a także przewodniczącym akademickiego Związku Niezależnej Młodzieży Socjalistycznej (AZNMS), członkiem PPS i jej Rady Naczelnej. (Po połączeniu PPR i PPS stał się członkiem PZPR z której go usunięto w roku 1978 za permanentną działalność opozycyjną).

Już w roku 1946 był aresztowany pod zarzutem należenia do WIN, zwolniony dzięki ostrej interwencji władz PPS. Od tego jednak czasu był stale, aż do tragicznej

śmierci, inwigilowany przez służby bezpieczeństwa. W r. 1952 usunięty z pracy na UW jako „ideologiczny demoralizator młodzieży akademickiej”. Nigdy więcej nie pozwolono mu wrócić do pracy z młodzieżą. W latach 1957-1988 pracował w Polskiej Akademii Nauk. Uczestniczył w wielu inicjatywach niezależnych i opozycyjnych – był współtwórcą i prezesem Klubu Krzywego Koła, współpracował z KOR-em, współtworzył Towarzystwo Kursów Naukowych, Konwersatorium Doświadczenie i Przyszłość (DiP), współdziałał ze środowiskami katolickimi – Klubem Inteligencji Katolickiej, z „Tygodnikiem Powszechnym”, z „Więzią”, z Katolickim Uniwersytetem Lubelskim, z „Laskami” i z Duszpasterstwami Ludzi Pracy. Szczególnie bliskie kontakty miał z kościołem św. Stanisława Kostki i z górnikami. W roku 1980 w Gdańsku został doradcą „Solidarności” i działał w niej do końca swoich dni. Udział w ruchu „Solidarność” widział jako dalszy ciąg uczestnictwa w Powstaniu Warszawskim.

Brał udział w wielu konferencjach międzynarodowych, m.in. Rencontres de Geneve, Klub Rzymski, W.F.S.F, Wilton Park.

Zarówno w swojej twórczości, jak i działalności reprezentował myśl niepodległościowego i humanistycznego socjalizmu, ładu społecznego opartego na idei braterstwa i chrześcijańskiego personalizmu. Było to permanentnym „powstawaniem” przeciwko wszelkim przejawom totalitaryzmu i nieprawościom władzy.

Był członkiem polskiego PEN Clubu, który w r. 1990 ustanowił nagrodę jego imienia.

Autor kilku książek i ok. 150 artykułów. Najważniejsze pozycje: *O socjalistycznym humanizmie*, *Zapiski z lat 1950-1953*, *Próby świadectwa*, *Niepokoje amerykańskie*, *Socjalizmu model liryczny*, *Kontynuacje*, *Solidarité. Analyse d'un mouvement social* (wyniki badań socjologicznych przeprowadzonych wspólnie z prof. Alainem Tourelle).

Peter Brook in Poland – Resolution on Granting an Honorary Doctorate, Passed by the Senate of the Adam Mickiewicz University in Poznań on 22 March 2004

A series of articles published in this issue of "Konteksty" dealing with Peter Brook, the outstanding film and theatre director, who paid a visit to Poland in the first half of March 2005. The prime reason for the visit was the presentation of an honorary doctorate by the Adam Mickiewicz University in Poznań. This occasion was marked by a series of meetings held with the director in Poznań and Wrocław, as well as a staging of his most recent spectacle: *Tierno Bokar*. The texts contained in the quarterly comprise chiefly a documentation of the discussions and meetings organised upon the occasion of the spectacle and the doctoral degree ceremony. Additional material includes texts by professors-authors of opinions relating to the doctorate, and reviews of *Tierno Bokar* and Peter Brook's *Moving Point*

CLASSICAL PHILOLOGY AND ANTHROPOLOGY

James Redfield, *Classical Philology and Anthropology – Deliberations on the relations, mutual dependencies, and differences between anthropology and classical philology, pursued from the perspective of the author's personal academic praxis.*

Yannis Papadopoulos – The Triple «logos» of the Mythical Sphinx, or the Puzzle of Psychological Crossroads

Summaries

In the tragedy *Oedipus the King* Sophocles frequently returns to the crossroads, the site where Oedipus met and killed his father, Laios. The author of the article perceives this as a certain conceptual scheme making it possible to shape and describe man's triple psychic structure, which in psychoanalytical categories corresponds to the consciousness, the subconsciousness, and the unconsciousness. This scheme (which also complies with the triple logos of the Sphinx) describes the stratification of Oedipus' consciousness, and fortifies his tripartite psyche. While wandering along the three parting roads, he attained inner peace and gained a fully shaped personality, familiar with each level of his ego and, in a social dimension, the secret of a providential polis.

Dariusz Czaja *History is Naught? The Dilemmas of Contemporary Historiography*

A presentation of *Pamięć, etyka i historia* (Memory, Ethics and History), an anthology of translations dealing with the theoretical problems of contemporary historiography. Meticulously compiled by Ewa Do-

mańska, and containing an apt selection of texts, the book is an exceptional accomplishment in Polish humanities. Its rank is testified, on the one hand, by a representative choice of the authors who include such outstanding names as F. Ankersmit, H. White, and D. La Capra, and, on the other hand, by the, as a rule, high level of the dissertations relating to the fundamental and delicate epistemological questions of contemporary historiography.

The review, written by an anthropologist of culture, underscores primarily those motifs and queries that are shared by historical and anthropological research. The reviewer emphasised the fact that both historians and anthropologists encounter the problems of representation, signature, authority, and art versus science. Hence the importance attached to historical solutions by anthropological literature. Texts by Ankersmit, La Capra and Gumbrecht were subjected to a closer characteristic, which entailed the resultant conclusions.

ANTHROPOLOGY OF DEATH. ART AND DEATH.

Aldona Mickiewicz *Two Cinnamon Vessels and Other Objects*

The seventeenth century witnessed a growing popularity of portraying the five senses with the assistance of the still life. The best examples of this depiction of matter show the nature of experiencing matter, that "body of things" which confirms us in our own corporeality. Apparently, the more a given object is portrayed and described as individual, concrete, and extracted from amongst numerous other objects, the more it is perceived as symbolic. The symbol, in turn, manifests itself in a concrete form, the physical outer coating of matter.

The artist is compelled to incessantly balance between his knowledge about the selected fragment of reality and that which he sees; artistic awareness assumes its shape somewhere on the borderline between knowledge, comprehension, pure (?) perception and wisdom.

Nina Király *Ars Poetica of Tadeusz Kantor*

An introduction by a Hungarian theoretician of the theatre to a series of conversations with Tadeusz Kantor about painting and the theatre.

Tadeusz Kantor *To Speak About Death was Tactless. Art is Close to Death*

A recorded statement by Kantor, from an interview conducted for the Hungarian "Studio" programme during his brief stay in Budapest in November 1989. The artist reconstructed the history of the establishment of his theatre and its theoretical premises, and spoke about, i. a. the origin and understanding of such concepts close to his art as reality of the lowest

rank, "the poor theatre", "the impossible theatre/monument", and the "theatre of death".

Jacek Leociak – *A Meeting With a Cadaver in Two Acts*
The author reflects on the iconographic and textual evidence of autopsy. This treatment of the human corpse, subjected to cultural models and social rules, is deeply enrooted in a medical, anthropological and philosophical discourse. Its characteristic features include the dynamic and variability of the discourse, associated with changes within the paradigm of knowledge about man. The article draws forth symptomatic properties of autopsies of the past, as well as their symbolic and anthropological meanings, predominantly ambivalence. The reader is offered a comparison of assorted manners of recording the experience of a "meeting with a cadaver" – graphic art and painting on the one hand, and poetic texts on the other.

Jean Clair *On Grossness in Contemporary Art. Fragment of the Book De Immundo. Apocastasis in Present-day Art*

The author poses a fundamental question asking why contemporary art appears to be enthralled with the external aspects of the body, its products, inner fluids, and excreta. What sort of fascinations are expressed under the name of a work of art, considering that the art of the corporeal outer shell as well as the interior does not introduce anything new to the exploration of the human body. Never has art been so cynical, and to such a degree associated with scatology, impurity and filth; never before has the art of debasement been so highly esteemed by the heads of great cultural institutions in London, New York or Paris.

Marek Janczyk, Iwona Święch *An Artist's House. Words and Images*

In this verbal-photographic essay the image is treated on par with the written word. The presentation concerns the home collection of Andrzej Różycki – photographer, director, and collector – brimming with works of folk art, especially sacral. The unusual atmosphere of the interior is created by lush vegetation which, together with bunches of dry herbs and flowers, expresses the union between Nature and art. Within this space Andrzej Różycki introduced his numerous collages composed of fragments of texts, photographs, and press cuttings, to illustrate his reflections on daily life. Everything which generates the ambience of this extraordinary house serves as a source of inspiration for the author's art of photography, in which the theme of the house constitutes also a *sui generis* universe, pursued not particularly often but consistently within his entire oeuvre.

Wojciech Prażmowski – *Places and Spiritus Loci – Travelling Across Poland Along the Trails of Pornografia by Witold Gombrowicz*

An originally devised text by a photographer (written in the form of a letter), derived from the Berlin fragment of *Dzienniki* (Journals). The author confronts nostalgic fragments written from the perspective of the Berlin Tiergarten with his own stay in Berlin and subsequent journeys to the writer's homeland. The text is accompanied by a vast photographic documentation of the Polish provinces.

Zbigniew Benedyktowicz – *Poles, Poles – Visual Anthropology and Multiple Portraits by Krzysztof Gieraltowski*

Jan Strzelecki *From Records, Letters, Notes. Sweden, Norway*

A continuation of records and reflections by the author – a sociologist and passionate mountaineer – from his scientific stay in Sweden and Norway in 1988.

Bożenna Stokłosa *Remarks on Books by Izabela Kowalczyk: Ciało i władza. Polska sztuka krytyczna lat 90.* (Body and Power. Polish Critical Art of the 1990s), Warszawa 2002, and *Niebezpieczne związki sztuki z ciałem* (Dangerous Unions of Art and Body), Poznań 2002. A critical review of two books by I. Kowalczyk about the functioning of the body in contemporary art. The author draws attention to the inadequacy of theoretical language vis a vis a description of the discussed phenomena. Emphasis is placed on Kowalczyk dogmatic adherence to her own interpretation concepts, and a prevalence of postmodern theory (ideology) over an analysis of the art work, which takes into account historical reality.

PROBLEMATYCE ANTROPOLOGII TEATRU POŚWIĘCONE BYŁY NUMERY:

NR 3-4/1991

Mircea Eliade, „Marebito”. *Rytuał i teatr*

Gerardus van der Leeuw, *Święta gra*

Jerzy Prokopiuk, **Wojciech Dudzik**, **Krzysztof Renik**, **Włodzimierz Pawluczuk**,

O teatrze. Zapis rozmowy

Leszek Kolankiewicz, Teatr zarażony etnologią

Laura Bohannon, Szekspir w buszu

Michael Gibson, Afryka Brooka

Kazimierz Braun, Święta księga Mahabharata

Andrzej Seweryn, Aktor w teatrze wyobraźni. O Mahabharacie Petera Brooka

Andrzej Seweryn, Z dziennika

Zbigniew Taranienko, Odczynianie świata. Rozmowa z Włodzimierzem Staniewskim, Gardzienice, sobota-niedziela 27-28 kwietnia 1991 r.

Dariusz Czaja, Krajobraz z Tobiaszem

Czesław Robotycki, Byłem w Gardzienicach

Mariusz Gołaj, Dawno temu w „Gardzienicach”

Jadwiga Rodowicz, Nie cytat lecz inspiracja

Michał Klinger, Podróż do klasztoru Św. Onufrego w dniu jego święta (24/25 czerwca, gdy schodzi się tam mnóstwo narodu)

Krzysztof Czyżewski, List z podróży

Krzysztof Czyżewski, Podróż na Wschód

Wojciech Szroeder, „Pogranicze – sztuk, kultur, narodów”

Tadeusz Kornaś, „Węgałty”

Wacław Sobaszek, Przedsięwzięcie Ośrodka Teatralnego „Węgałty”

Jacek Dobrowolski, A kapela karuzela

Wacław Sobaszek, Ewolucja teatru wiejskiego

Zbigniew Osiński, Mieczysław Limanowski dzisiaj

Mieczysław Limanowski, Rok polski i dusza zbiorowa

Seweryn A. Wisłocki, Jędrzej Cierniak i jego teatr ludowy

Maria Fiderkiewicz, „Herody” na deskach teatru Dormana

Eugenio Barba, Trzeci brzeg rzeki

Bożena Dudko, „Uciska nas ten but”, czyli o Teatrze 8-go dnia

Wojciech Krukowski, Teatr w teatrze życia. Akademia Ruchu

Roman Woźniak, W obszarze sacrum

Hanna Kirchner, Ludwik Hering i Teatr Osobny

Ludmiła Murawska, Jak to się zaczęło

Magdalena Smęder, „Betlejem, Golgota, Bastylia i pusty pokój”

Zbigniew Taranienko, Od początku do „Brzegu”.

Rozmowa z Leszkiem Mądzikiem

Zbigniew Taranienko, „Zielnik” – opis spektaklu

Katarzyna Walewska, „Dwa teatry”: psychodrama analityczna a teatr otwarty

Ludwik Stomma, 1: O, czyli ludzie jak bogowie

Joanna Hubner-Wojciechowska, Mityczna i magiczna geneza tańców dworskich

Zbigniew Taranienko, „Brzeg” – opis spektaklu

Henryk Jurkowski, O książce Marka Waszkiela: Dzieje teatru lalek w Polsce

NR 2/1993

Zbigniew Raszewski, Z Raptularza (Twórczość a wirtuozeria. Wolność i samowola inscenizatora)

Eugenio Barba, Czterech widzów

Marcin Jarnuszkiewicz, O teatrze i wokół teatru (rozmowa prowadzona przez Aleksandra Jackowskiego)

Joanna Walaszek, Dwie „Nastazje” Andrzeja Wajdy

Andrzej Wajda, **Krystyna Zachwatowicz**, **Tamasaburo Bando**, *Nastazja Filipowna Tamasaburo Bando*

Jan Berdyszak, Teatr – i „Teatr”?

Marcin Giżycki, Performance art dzisiaj: perspektywa amerykańska

Janusz Byszewski, Obok edukacji i sztuki

Leszek Kolankiewicz, Raport z Holstebro (Przygotowany w Katedrze Kultury Polskiej przez studentów)

Halina Wałaszewska, Raport z warsztatów teatralnych Leszka Mądzika (w Łuczniczy)

NR 1/1993

Aleksander Jackowski, Wariacje na obrazy i przestrzeń teatralną Andrzeja Majewskiego

NR 1-2/1994

Grzegorz Sinko, Umberto Eco o teatrze

NR 2/1995

Sławomir Sikora, Rosencrantz i Guildenstern nie żyją, czyli jak być. Shakespeare, antropologia i Toma Stopparda gra w teatr

Zbigniew Osiński, Grotowski wobec gnozy

Leszek Kolankiewicz, Aktorstwo w teatrze Grotowskiego

Wojciech Dudzik, O teatrze alternatywnym

Raporty studentów: Gardzienice, Holstebro, Schechersberg, Sejny

NR 3-4/1995

Magdalena Saganiak, Makabra w Mistycznym Teatrze Juliusza Słowackiego

Wiesław Juszczak, Realizm i liturgia. Kontury rzeczywistości w „Coctail Party” Eliota

NR 1-2/1996

Z warsztatów teatralnych

Roman Woźniak, *Przestrzeń w teatrze, przestrzeń teatru.*

Jacek Ostaszewski, *O muzyce w teatrze.*

NR 2/1998

Z **Khalidem Lyabji** nie tylko o teatrze rozmawiają **Jola Cynkutis**, **Dagnosław Demski** i **Sławomir Sikora**, Błazen. Z perspektywy kilku światów

Kirsten Hastrup, Poza antropologią. Antropolog jako przedmiot przedstawienia dramatycznego.

Barbara Myerhoff, Przekształcenie świadomości w przedstawieniach rytualnych: kilka myśli i problemów

Leslie Du. S. Read, Początki teatru w Afryce i w obu Amerykach

Henryk Jurkowski, Lalki w rytuale

Monika Sznajderman, Błazen. Narodziny i struktura mitu

NR 1-2/1999

Przedmioty w teatrze Tadeusza Kantora

Małgorzata Dziewulska, Drugie życie przedmiotów

Edyta Bielawska, Aparat fotograficzny – karabin maszynowy z przedstawienia Wielopole, Wielopole

Tomasz Kalczyński, „Drzwi” ze spektaklu *Niech szczerą artyści*

Dorota Nowak, Łóżko – maszyna śmierci ze spektaklu Tadeusza Kantora *Wielopole, Wielopole*

Anna Łoboda, Obrus z przedstawienia *Wielopole, Wielopole*

Dominika Rembelska, Opis postaci Wuj Stasio Zesłaniec ze spektaklu *Wielopole, Wielopole*

Krzysztof Rekosz, Pręgiereze w spektaklu Tadeusza Kantora *Niech szczerą artyści*

Igor Gorzkowski, Drezynka w spektaklu Tadeusza Kantora *Niech szczerą artyści*

Marta Krystyna Tylkowska, Katarynka

Joanna Kowalik, Basen ze spektaklu *Wielopole, Wielopole*

Rozmawiają Tomasz Dobrowolski, Małgorzata Dziewulska i Piotr Kłoczowski, Muzyka i dźwięk w przedstawieniach Kantora.

NR 1-4/2001

Numer poświęcony Ośrodkowi Praktyk Teatralnych Gardzienice.

Zbigniew Benedyktowicz, Antropologia kultury pomiędzy nauką a sztuką

Z **Włodzimierzem Staniewskim** rozmawia **Zbigniew Benedyktowicz**, „Tajemnicę czynić bliską”.

Włodzimierz Staniewski, Po drugiej w nocy.

Włodzimierz Staniewski, Notatki Zapiski do zajęć ze studentami w Katedrze Kultury

Polskiej UW

Mariusz Gołaj, *Metamorfozy* – zapiski aktora

Tomasz Rodowicz, *Onou Orchesis – Taniec Osła*. O pracy nad *Metamorfozami*

Krystyna Bartol, Paideia poetów

Jerzy Danielewicz, Biesiadne inicjacje – rozważania o greckim sympozjonie

Włodzimierz Lengauer, Dionizos kouroutrophos. Kult Dionizosa i inicjacje młodzieży męskiej w Grecji starożytnej

Lech Trzcionkowski, Misteria Demeter na terenie Attyki. Obrzędy Lykomidów

we Phlyi pomiędzy inicjacją a misterium

Giovanni Cerri, Archaiczne poematy greckie o naturze a rytuały misteryjne (Ksenofanes, Parmenides, Empedokles) (przeł. Jerzy Danielewicz)

Warren D. Anderson, Etyczne i duchowe aspekty muzyki starożytnej Grecji (przeł. Maciej Bańkowski)

Leszek Kolankiewicz, Widowiska polskie a religia Dionizosa.

Krzysztof Rutkowski, Poezja i obrzęd. Słowo i tradycja według Mickiewicza

Zbigniew Taranienko, „Złoty Osioł” „Gardzienic” – odsłanianie twarzy Grecji

Dariusz Kosiński, Z, pomiędzy i ku. „Misteria, Inicjacje” Kraków 2000

Krystyna Bartol, Jerzy Danielewicz, Jacek Dobrowolski, Ireneusz Guszpit, Wiesław Juszcak, Tomasz Kubikowski, Włodzimierz Lengauer, Czesław Robotycki, Richard Schechner, Włodzimierz Staniewski, Zbigniew Taranienko, Lech Trzcionkowski, Festiwal „Misteria, Inicjacje”. Dyskusja panelowa

Michael Lambert, Etyka w klasycznych Atenach i tradycyjną etyką afrykańską: hermeneutyka wstydu i winy (przeł. Ewa Klekot)

Jadwiga M. Rodowicz, Pieśń jako zawiązek działania aktorskiego

Piotr Machul, „Zawierzenie i powrót do początku”. Z Maciejem Rychłym o pracy nad muzyką do spektakli *Carmina Burana* i *Metamorfozy* rozmawia Piotr Machul

Jan Staszewski, Muzyka greckiego antyku, „Gardzienice” i Maciej Rychły

Jakob Ullman, List do Tomasza Rodowicza (przeł. Dariusz Czaja)

Zofia Kalku, Człowiek splątany

Krystyna Bartol, Anna Wyka, Zbigniew Benedyktowicz, Danielewicz, Jacek Dobrowolski, Ireneusz Guszpit, Dariusz Kosiński, Tomasz Kubikowski, Włodzimierz Lengauer, Czesław Robotycki, Tomasz Rodowicz, Maciej Rychły, Włodzimierz Staniewski, Zbigniew Taranienko, Lech Trzcionkowski Magdalena Bartnik, Agata Zygiewska, Paweł Passini, „Taniec z tradycją jak z wagą François”. Dyskusja panelowa o „Gardzienicach” i „Metamorfozach”

Agata Zygiewska, Komentarz do niektórych wypowiedzi po „Misteriach, Inicjacjach”

Włodzimierz Lengauer, Postscriptum o ofercie krwawej u Greków (w odpowiedzi Jackowi Dobrowolskiemu)

Howard Brenton, Dajcie Osiołkowi Róże (przeł. Anna Wyka) Zbigniew Taranienko, Dwadzieścia lat „Gardzienic”

Alison Hodge, Włodzimierz Staniewski: „Gardzienice” i aktor naturalizowany (przeł. Anna Wyka)

Lucjan Świetlicki, Gawędy gardzienickie

Carol Martin, Inny rodzaj metamorfozy (przeł. Maciej Bańkowski, przekł. przejrzał Jacek Dobrowolski)

Jacek Dobrowolski, Metamorfozy i nieporozumienia

Arkadiusz Cholewa, Historie gardzienickie

Włodzimierz Staniewski, „Carmina Burana” – Scenariusz I

Jacek Dziekan, Ezoteryczna prywatność. O sposobach budowania postaci

w „Carmina Burana” OPT „Gardzienice”

Włodzimierz Staniewski, Noty reżyserskie. *Żywota protopopa Awwakuma, Carmina*

Burana, Metamorfozy

Monika Kubat, Wokół *Żywota protopopa Awwakuma*. Z Jerzym Nowosielskim rozmawia Monika Kubat

Monika Kubat, Przestrzeń sakralna a przestrzeń teatralna

Mira Żelechower-Aleksium, Kosmos – Gardzienice

Agata Zygiewska, Akademia Praktyk Teatralnych, Informacja o wykładach. Akademia Praktyk Teatralnych 1997/2001

Maria Fogler, Ośrodek Praktyk Teatralnych „Gardzienice” jako przykład działalności hermeneutycznej w teatrze

Piotr Machul, Mały słownik terminów Ośrodka Praktyk Teatralnych

„Gardzienice”. Wybrane hasła

Paweł Passini, Fragment raportów

Tomek Kubicki, Abecadło gardzienickie

Tomek Kubicki, Joanna Wichowska, Raporty – Wiersze

Viliam Dociolomansky, Bóg mieszka w Polsce

Viliam Dociolomansky, Wypowiedź o „Gardzienicach”

Przemysław Sieraczyński, Oswajanie aktora

Mariusz Gołaj, Zapiski z gardzienickiej chaty

Tomasz Rodowicz, O dwuznaczności związku sztuki z sacrum. W notatkach

robotnika sztuki.

Wojciech Michera, Tradycja i współczesność. Aktor.

Albert Hunt, „Gardzienice” – celebrowanie zdziwienia (przeł. Sławomir Sikora)

Peter Hulton, „Gardzienice”. Rozmowa z Włodzimierzem Staniewskim (przeł. Sławomir Sikora)

Paweł Goźliński, Grzegorz Ziółkowski, Janusz R. Kowalczyk, Krzysztof Miklaszewski, Zbigniew Osiński, Frag-

menty not i recenzji o książce Z. Taranienki „Gardzienice”

Zbigniew Taranienko, Jak pisałem „Gardzienice”... Wybrana bibliografia tekstów o działalności „Gardzienic”, [Informacje o wyjazdach zagranicznych – *Metamorfozy*]

Błażej Matusiak, OP Wino z potłuczonej wazy

Dariusz Czaja, Muzyka greckich cieni

Włodzimierz Staniewski, *Metamorfozy* albo *Złoty Osioł*. Synopsys

Krystyna Duniec, Pokolenie, którego nie ma. Młody teatr lat dziewięćdziesiątych

Maria Prussak, „Wesele”. Między Fredrą i Słowackim.

Adam Nawierski, Węgałty – między teatrem a rytuałem? Uwagi na marginesie spektaklu „Ludus Paschalis”.

NR 3-4/2002

Victor Turner, Czy istnieją uniwersalia widowiskowe w micie, rytuale i teatrze.

NR 3-4/2003

Zbigniew Osiński, Osterwa i Reduta w notatkach Limanowskiego.

Piotr Machul, Gardzienickie manuskrypty.

NR 1-2/2004

Maciej Rożański, Butoh – taniec życia i śmierci

Nr inw. 690.....

Akademia Praktyk Teatralnych 2005

Gardzienice

pod auspicjami
Ośrodka Praktyk Teatralnych

Akademia odwołuje się do ponad dwudziestopięcioletniego doświadczenia
Ośrodka Praktyk Teatralnych w zakresie:

- teatru – kształtowanie środków aktorskiego wyrazu: Pieśń – Ciało – Słowo,
- pracy artystycznej w różnych środowiskach naturalnych – przestrzeń w teatrze w relacji do przestrzeni w naturze,
- badań i studiów tradycji źródłowych w zakresie głosu, ruchu, muzyki w wielu krajach świata – dziedzictwo kultur tradycyjnych, lekcje mistrzów tradycji rytualnych,
- współpracy z ośrodkami teatralnymi i kulturotwórczymi w wielu krajach świata – lekcje mistrzów teatru,
- działalności teatralnej kształtującej postawy w kulturze,
- prowadzenia kursów dla aktorów teatrów repertuarowych, teatrów poszukujących, animatorów kultury, studentów w Polsce i za granicą.

Projekt adresowany jest do adeptów sztuki aktorskiej, animatorów kultury, studentów kierunków humanistycznych.

Spotkania wstępne w formie sesji warsztatowych odbędą się w Gardzienicach w połowie października 2005
(przyjazd, nocleg i wyżywienie na koszt własny).

Kandydatów prosimy o przygotowanie krótkich (5 – minutowych) występów opartych na pieśni, tekście, ruchu, tańcu, grze na instrumencie lub etiudzie teatralnej.

Zgłoszenia – listy motywacyjne ze zdjęciem oraz CV – prosimy kierować na adres:

Ośrodek Praktyk Teatralnych „Gardzienice”
ul. Grodzka 5a, 20-112 Lublin
Tel./faks: (081) 53 298 40, 53 296 37
e-mail: office@gardzienice.art.pl
z dopiskiem „Akademia”

koordynacja projektu – Mariusz Gołaj

Projekt dotowany jest przez
Ministerstwo Kultury

Polska Sztuka Ludowa

KONTEKSTY

◆ CULTURAL ANTHROPOLOGY ◆ ETHNOGRAPHY ◆ ART ◆

2005 rok LIX nr 1 (268). Indeks 369403. ISSN 1230-6142. Cena 15 zł

INSTITUTE OF ART POLISH ACADEMY OF SCIENCES, CULTURE FOUNDATION

Contents 1 2005

- ZBIGNIEW BENEDYKTOWICZ Anthropology of life. Anthropology of death.
To Condense Life.
- Resolution on Granting an Honorary Doctorate,
Passed by the Senate of the Adam Mickiewicz
University in Poznań on 22 March 2004**
- ANTONI SMUSZKIEWICZ *Decani oratio*
- DOBROCHNA RATAJCAKOWA „Between”. The Oeuvre of Peter Brook, *Promotoris
Laudatio*
- GEORGES BANU To Condense Life. To Be Just. In Honour of Peter
Brook
- ZBIGNIEW OSIŃSKI *In the Theatre Some Shine in the Manner of Lanterns.*
The Trans-cultural Theatre of Peter Brook. An
Opinion on Granting an Honorary Doctorate to Mr.
Peter Brook
- JÓZEF TOMASZ POKRZYWNIAK Citizen of the World. An Opinion on Granting an
Honorary Doctorate to Mr. Peter Brook
- PETER BROOK Nourishment. The Promise of Meaning. The Paused
Clock. Speech Given Upon the Occasion of Granting
an Honorary Doctorate by the Adam Mickiewicz
University in Poznań, 6 March 2005
- PETER BROOK All My Life I Yearned to Abandon the Theatre... A
Record of a Meeting with Peter Brook, Polski Theatre
in Poznań, 6 March 2005
Why Do You Travel ?... A Record of a Meeting with
Peter Brook, Polski Theatre in Wrocław, 9 March 2005
Prior to a Rehearsal of *Tiemo Bokar*, Staged upon the
Invitation of the Grotowski Centre
- MACIEJ ROŻAŁSKI What is Truth - on *Tiemo Bokar*, Directed by Peter
Brook.
- KRYSTYNA DUNIEC The Experience of Peter Brook

CLASSICAL PHILOLOGY, HISTORY
AND ANTHROPOLOGY

- JAMES REDFIELD Classical Philology and Anthropology
YANNIS PAPADOPOULOS The Triple *logos* of the Mythical Sphinx, or the Puzzle
of Psychological Crossroads
DARIUSZ CZAJA History is Naught? The Dilemmas of Contemporary
Historiography

ANTHROPOLOGY OF DEATH .
ART AND DEATH.

- ALDONA MICKIEWCZ Two Cinnamon Vessels and Other Objects
NINA KIRÁLY *Ars Poetica* by Tadeusz Kantor
TADEUSZ KANTOR To Speak About Death was Tactless. Art is Close to
Death
JACEK LEOCIAK A Meeting With a Cadaver in Two Acts
JEAN CLAIR On Grossness in Contemporary Art. Fragment of the
Book *De Immundo*.
Apocastasis in Present-day Art
BOŻENA STOKŁOSA Body and art - Remarks on Books by Izabela
Kowalczyk: *Ciało i władza. Polska sztuka krytyczna lat*
90. (Body and Power. Polish Critical Art of the 1990s),
Warszawa 2002, and *Niebezpieczne związki sztuki z*
ciałem (Dangerous Unions of Art and Body) , Poznań
2002

THE HOME- AN ARTISTS' PORTRAIT IN
AN INTERIOR

- MAREK JANCZYK, IWONA ŚWIĘCH An Artist's House. Words and Images
WOJCIECH PRAŻMOWSKI Places and *Spiritus Loci* - Travelling Across Poland
Along the Trails of *Pornografia* by Witold Gombrowicz
ZBIGNIEW BENEDYKTOWICZ Poles, Poles - Visual Anthropology and Multiple
Portraits by Krzysztof Gierałtowski
ZBIGNIEW BENEDYKTOWICZ It has not began today – Discussion with Krzysztof
Gierałtowski at the exhibition *Face as a sign*,
JAN STRZELECKI From Records, Letters, Notes. Sweden, Norway

Errata

Na skutek awarii technicznej w redakcji, w wersji tekstu Jana Strzeleckiego wysłanej do druku pominięte zostały objaśnienia do tekstu, a także pozostały pewne błędy literowe. Autorkę opracowania tekstu, podającą tekst do druku Panią Jadwigę Strzelecką i czytelników serdecznie za to przepraszamy. Poniżej zamieszczamy stosowne uzupełnienia i niezbędne poprawki do wydrukowanego tekstu.

Str. 151 w przedostatnim akapicie:

Spotkałem dziś młodego Norwega z Oslo, przez którego posłę list do Ingrid...

[Ingrid Ide – od dawna zaprzyjaźniona z Jankiem, przez wiele lat minister Oświaty w Norwegii, a w tym okresie przedstawicielka Norwegii w ONZ]

str. 152 we fragmencie: *Skansen czyli stara Szwecja*

Jest wiejski kościółek z Dalarny czy Värmlandu – jak dobrze pamięta się nazwy szwedzkich prowincji, nad którymi przelatywały gęsi z Nilsem Halgerssonem!

[Nils Halgersson – bohater książki *Cudowna podróż* szwedzkiej autorki Selmy Lagerloef, która była ulubioną lekturą J. S. W czasach dzieciństwa]

str. 153 we Framencie *Spotkanie z Hakonem*

[Hakon Wiberg – profesor w Lund, który kilka razy odwiedzał Polskę. Z Janem Strzeleckim spotykał się na różnych międzynarodowych konferencjach.]

str. 154 we fragmencie *Telefon do M.*

był w szomrach a nie w KZMP..

[Żydowska młodzieżowa organizacja socjalistyczna, utworzona w 1913 r. w Galicji – rozpowszechniła się po całym świecie. W Polsce zlikwidowana w 1949 r./?/]

str. 154 we fragmencie III

Wilhelm Aubert

[Wilhelm Aubert – socjolog norweski, z którym Jan Strzelecki się zaprzyjaźnił. Na wieść o tragicznej śmierci Jana Strzeleckiego, w dniu, w którym się dowiedział o tym dostał ataku serca i zmarł.]

str. 155 we fragmencie IV

Potem moje „kazanie” z sierpnia zeszłego roku dla tutejszych „postsolidarnościowców”...

[*Filozofia Porozumień sierpniowych* – tekst, który był wygłoszony w Gdańsku w rocznicę Solidarności, w r. 1987]

Mamy nadzieję, że te i inne błędy i uchybienia jakie pojawiły się w dotychczas drukowanych fragmentach niepublikowanych tekstów, zapisków i listów Jana Strzeleckiego nie staną na przeszkodzie i zostaną usunięte w przyszłej książkowej wersji. Intencją redakcji było bowiem zainteresować ewentualnych przyszłych wydawców przygotowaniem pełniejszej edycji pism Jana Strzeleckiego.